

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
16 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto.

Nemški prestolni govor.

Prav so imeli tisti, ki niso hoteli verovati v odstop Bizmarkov. Kajti knez in kancelar ostane na svojem mestu, ostane voditelj notranje in zunanje nemške politike. Prestolni govor, ki se je bral v imeu cesarja pri odpretji državnega zbora, govori popolno v Bizmarkovem duhu; Bizmarkovi nazori bodo še nadalje vladali Nemčiji. Prestolni govor povdarja, da se je blagostanje države zboljšalo, in da se bo to še bolj doseglo, ako se sprejmo Bizmarkovi nasveti. Carina in neposredni davki naj se povišajo, da bo mogoče preobloženim kmetom in obrtnikom nekaj davka opustiti. Da se pomnožijo državni dohodki, nasvetuje prestolni govor, naj država vzame prodajo tobaka v svojo oskrbo in predravico. Nasproti socialistom nasvetuje oskrbovanje revnih, zapuščenih, starih ali onemoglih delavcev v smislu krščanstva. Sploh se krščansko stališče krepko povdarja, kar je našim dunajskim judovskim listom že v nos zasmerdelo, da se iz pruske pobožnosti norčujejo, kakor na pr. „Wiener Tagblatt“. Vsi nasveti v prestolnem govoru so nam že davno znani kot Bizmarkovi nazori v narodnem gospodarstvu, toraj je očito, da je Bizmark sam sestavil prestolni govor, in da mu je cesar Viljem prepustil vodstvo vse politike. To je jako pametno od njega, ker Bizmark je vendar le mož, da mu ga ni para v Nemčiji, čeravno je bil zoper katoličane dolgo časa zelo krivičen, pa zdaj spoznava, da je bil zgrešil pravo pot, in se zdaj zopet Rimu približuje. Pa kaj hočemo Bizmarka kot protestanta obsoditi, če še katoličani, kakor so naši liberalci vsi, vsaj po krstnih bukvah,

še veliko huje divjajo zoper katoliško cerkev. Bizmark svojo zmoto spregleduje in jo bo morda popravil, kakor pričajo njegove najnovejše izjave, naši liberalci pa se ne bodo nikdar poboljšali, ker krščanstvu ne nasprotujejo iz prepričanja, ampak iz hudobnosti.

Lepo je, kako Bizmark povdarja krščansko stališče nasproti delalcem, med tem ko naše liberalce kar božjast prime, če slišijo kaj o Kristu govorit. Ko se je Bizmark začel z Rimom pogajati, rekli so liberalci, da je na poti v Kanoso, zdaj ga bodo še bolj zmirjali z nazadnjakom in klerikalcem, ker je v prestolnem govoru povdaril krščansko stališče.

Pa še ena izjava je v nemškem prestolnem govoru, ki bo naše liberalce neljubo v oči zbudila, in to je zatrditev, da živi Nemčija v trdnem prijateljstvu z Avstrijo in — z Rusijo. Nemško-avstrijska zveza je tem ljudem že po godu, pa Rusija ne sme biti zraven, nasproti ta zveza Avstrije in Nemčije morala bi biti obrnjena proti Rusiji. Kako bodo ti politikarji na Dunaji in v Pešti zdaj osupnjeni, ko čitajo črno na belem v nemškem prestolnem govoru, da je Rusija zvezana z našim in nemškim cesarjem! Toraj z vojsko zoper Rusa ni nič, s prijateljstvom z brezversko Italijo bo tudi težko kaj, kako mora to liberalno srce boleti!

Nas je, po pravici rečeno, ta izjava tudi iznenadila; kajti nič nismo mogli prav verjeti, da bi se bil mladi car sprizajnil v Gdanskem z nemško politiko. Če se pa to v prestolnem govoru javno izreče, mora vendar res biti. Toliko bolj! Vesei nas, da se nam ni bati vojske z Rusijo, ker bi morali tako vojsko smatrati kot nesrečo za Avstrijo. Če je pa stvar

taka, zdi se nam vendar čudno, zakaj ni ruski car na Dunaj prišel, in zakaj je to storil laški kralj, o katerem se v nemškem prestolnem govoru nič ne pové, da bi bil v zvezi z Avstrijo in Nemčijo? Vsakako nam zunanja politika Nemčije, Avstrije, Rusije in Italije ni še popolnem razjasnjena. Prestolni govor nemški pa je naredil na nas dober utis.

Trije cesarji kraljevske in cesarske Italije.

Pod tem naslovom priobčuje „L' unita cattolica“ dolg članek glede potovanja laškega kralja na Dunaj. Zanimivo in podučno, pravi list, je opazovati, kako Italija Nova v 21. letih svojega obstanka spreminja zdaj že v tretje, in to v obrokih desetih let.

V istini, piše dalje, imela je Italija od 1860—70 zaslombo v cesarji Brancozov, Napoleon III. Ko pa je njegova zvezda pri Sedanu zatemnila, ter se ustanovilo nemško cesarstvo, brzo je rešena Italija hitela v naročje cesarju Wilhelmu in ostalo ondi do 1880, tedaj zopet deset let. Ko pa je videla Sira pripravljene sporazumeti se s papežem, takoj je iskala novoga pokrovitelja in sedaj misli, da ga je našla v avstrijskem cesarju Francu Jožefu. Toda zelo dvomno je, da traja ta zaveza deset let, kot prejšnji.

Vidi se, nadaljuje članek, da nova Italija hoteča prezirati papeža, ne more pogrešati cesarja. Ni jej živeti brez njega; in kakor je že Dante klical Alberta Nemškega, tako išče nova Italija kedaj v francoskem — pozneje v nemškem in najnovejši čas v avstrijskem cesarju zaslombe. Po pravici pristuje Italiji razun

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

(Dalje.)

XXIV.

Che credo e no, dicendo: Ell'è, non è.

To je bilo več nego dosti, da so póstarnemu veleduhovniku popolnoma se razperšile poganske basni in da je radostno objel vzožje križa.

Eusebij ga je podučeval, odpiral zaslepljenim očem njegovim zaklade evangelja in kmali potem je držal spreobrnjenec nad krstiščem dolgo željeno dete, luč starih svojih dni, veselje svojega srca, svoj zadnji blagor na tem svetu, danenje neminljive blaženosti, kakor jo je bil občutil stari Simeon.

Ne dolgo in nad starim očetom se je zagnil grob. A zibel novorojenca bila je radost, upanje. Ponosita Emilija čutila je, da se ji oživlja plemenita kri Paulo Emilijanov in Scipionov. Ta zibel je bila tudi zveza dveh

dolgo ločenih oseb, pomirjenje dveh src. Pri njej sta se spravila Eusebij in Flavijan.

Eden glavnih vzrokov, zakaj da je Flavijan sestro svojo k možitvi nagovarjal, je bila ravno ta dolgotrajna Leina nerodovitnost, ki je pretila, da ugasne sloveča rodovina. Ta misel pa, da se zakona brani in k samostvovanju nagiba, ga je posebno jezila; ker je pa menil, da te stvari neti balkidski samotar, jel ga je sovražiti, in da bi svojo nevoljo nekoliko pokazal, hodil je na potovanja, bodisi v vas, pustinska mesta ali sosedne dežele.

Ko mu je bil pa rojen sinček Marcél, zginil je ves srd. Postal je miren, prizanesljiv; trudil se je, da poprejna strogost namesti z ljubeznjivostjo. Spoznal je, da ima Flavija čisto prav, če se brani tolikega bremena; tudi bi zadostoval en sam naslednik, ki prevzame vse premoženje te rodovine.

Sedaj je bila Flavija vsega nadleganja rešena; zamogla je prosto voliti si. Sklenila je, da se podvrže božjim veleovom. Toda kateri so pa ti velevi? To je bilo težko določiti.

Kdo ji je na pot poslal mladega rimljana, da jo reši iz velikih nevarnost? Kdo je dal

Pretekstatu čudo požrtovanja, junaštva in pohlavnosti? Kdo ga ji je poslal o pravem času branitelja, rešitelja? Kdo mu je v srcu vnel deviški čut ljubezni? Ne Bog? Tu velja odločiti med dvema glasovoma, glasom prirode in glasom dogodkov, med vojnim zvanjem, notranjim in zunanjim.

Ker sama ni bila v stanu spoznati za gotovo prave poti, razgovarjala se je o tem z Eusebijem, o katerem je bila uverjena, da se ne da motiti človeškim ozirom.

Eusebij ji res ni zakrival, kateri poklic bi ji bolje ugajal; obstal ji je, kaj ups, da bode izvolila; ni tajil, da se je v tem oziru že dokaj prizadeval, vendar ji neče in ne sme ničesar nakladati. Božji poti so skrivni potje; velikrat človek zaide, misli pa, da prav hodi. Treba čakati, da Bog svoje namene razodene. Ta trenutek gotovo pride, ki osvetli duha in srce.

Eusebij je za devstvo ni dalje nagovarjal. Če jo je prej, je zato, ker je branil nje svobodo nasproti Flavijanu. Prepustil jo je uplivanju milosti. Tudi Pretekstat za sedaj ni bil nikaka ovira, saj je vedel, kako da se mu je

kraljevskega naslova tudi cesarski; kajti cesar jo je vsvaril, drugi cesar jo ohranjal, in sedaj pričakuje, da tretji nadaljuje delo prvega in drugega.

Da je cesar Napoleon III. govori nadalje „L'unita cattolica“, ustvaril „novo Italijo“, je pač dognana stvar in dokazana z neštevilnimi svedočbami. Stokrat se je govorilo, ponavljalo in zagostavljalo to v naši zbornici poslancev. Viktor Emanuel ni mogel odpreti ust, da ni pripoznaval velikih zaslug Bonapartejevih. Pri otvorenju zbornice (18 febr. 1861) zagostavljali so se Napoleonu III. „čutila hvaležnosti, in zaupanje v njegovo skrb za laške interese.“

V teku tega desetletja (1860—70) bila je Italija popolnoma pod uplivom francoske vlade. Ni list se ni zganil v nji, da ni dovolil Bonaparte. On je pošiljal celo fraze, ktere naj je Viktor Emanuel II. v laškem parlamentu recitiral, kakor je povedal sem Giuseppe Massari. Napoleon III. je hotel Nizzo in Savojo — in imel je tudi prvo in drugo. Garibaldi je bil zmagan in ranjen pri Aspromentu — tako je želel Imperator. Turin se je zapustil in postala je Fiovenca glavno mesto — tako je bila volja Imperatorjeva. S kratka — zadostovalo je, da je francoski-laški Jupiter zganil z glavo in poslušni so ustrezali mu Italijani.

Ko pa je pal Sedan, in je Prusija proglasila nemško cesarstvo, tedaj niso zamudili izraziti svoje vdanosti novemu cesarju. Če je general Cadorna imel pogum obstreljevati Rim, in Giovanni Langa ga posesti, zgodilo se je, ker je dovolil to grof Arnim, zastopnik pruski v Rimu. Vse se je ravnalo po besedah Bismarkovih, in v auli Montecitorio se je izgovarjalo to ime z največjim spoštovanjem. Stanislav Mencini je šol v svojih željah tako daleč, da se je izrazil celó, naj bi nemški kancelar predsedoval sklepom in laški vladi 1873 l. romal je Emanuel v Berlin, kakor romajo muzelmani v Mekko, in Francesco Crispi, predsednik zbornice, hitel je na obrežje reke Sprce, da doboe ondi cesarski blagoslov. Že l. 1861, ko je še Napoleon lesketal se, pripravljala se je Laška na novega protektorja; in laški kralj je govoril senatorjem in poslancem: „Ob priliki nastopa pravičnega in slavnega princa na pruski prestol poslal sem k njemu poslanika v znamenje spoštovanja do njega in simpatij do visokodušnega nemškega naroda.“ In po Sedan je spoštovanje in simpatija spremenila se v vazalstvo

in blapčevstvo in na vse načine se je nadlegoval papež in katoliška cerkev, zato, da se je hodilo po stopinjah nemškega cesarja.

Ob smrti Viktor Emanuela II. podal se je carski nemški princ v Rim, da osobno vzame v varstvo sina umrlega, in na kvirinalskem balkonu, od koder so navadno sv. Oče blagoslavljali mesto in svet, pokazal je ljudstvu malega neapolitanskega princa in ga poljubil na čelo. In ta poljub je opogumil viteza „italijanissime.“ In le-ti spomnili so se tega glasovitega poljuba — ni dolgo tega — ob priliki petdesetletnice nemškega prestolonaslednika. Celo ta pohod na Dunaj so nekteri časniki zaznamovali kot povelje nemškega kancelarja!

„Naj je že vzrok in namen kteri koli, gotovo je, pravi v listu dopisnik, da pridemo sedaj, oprostivši se francoskega in prebivši nemško, pod avstrijsko cesarstvo. In po malem imela bo Avstrija na laško kraljestvo veliko več upliva, kot je imela pred na vojvodo Modenskega ali nadvojvodo Toskanskega. Ko bi bolj pozno nadvojvoda Rudolf prišel v Rim, kakor se govori, pa mi ne verujemo, bo on lahko na kvirinalskem balkonu pokazal neapolitanskega princa in mu dal nov avstrijski poljub.“

„Da si tudi nas boli služiti kteremu koli tujemu cesarju, ko je vendar naše veselje in slava naše služiti rimskemu papežu, nam je vsakako, če že moramo poslušni biti kakemu imperatorju, manj nepriležno, da je ta cesar avstrijski. On je vsaj blagodušnega srca, izkušene kreposti, katoliške vere, in v poštevs se morajo vzeti okolnosti časovne in osebe, ki so okoli njega, če ne stori vsega, kar bi se želelo. Biti pa smemo gotovi, da, ako se bo nadaljevalo v Italiji preganjanje sv. Očeta in cerkve, se to ne bo godilo, da bi se prikupovalo Francu Jožefu, pač pa bo nasprotno njegova beseda zboljševala naš položaj.“

„Radi tega smemo to premembo iz upliva francoskega in nemškega v upliv avstrijski imeti za velik dobiček.“

„Na vsak način je biva Italija vedno kraljevska in cesarska, in morda bolj cesarska, kot kraljevska. Toda pod Napoleonom bila je cesarska in framazonska; pod nemškim Sirom in Bismarkom cesarska in luteranska; zdaj se pripravlja biti cesarska pa apostolska, in daj Bog, da kmalo zesluži ta drugi naslov, in da postane skoraj to, kar bi morala biti

nova Italija, to je: katoliška-apostolska in rimska, toda rimska s papežem Leonom XIII ne pa (s preglednikom računov) Luigi Pianciani-antom.“

Politični pregled.

V Ljubljani 21. novembra.

Avstrijske dežele.

Imenovanih je **14 novih udov za gosposko zbornico**. Trije so dobili to čast za celo rodbino, tako da se podečva, ostalih 11 je imenovanih za čas svojega življenja. Tako je toraj storjen tisti zaželjeni korak, da zadobi tudi gosposka zbornica drugo lice ter da ne bo nasprotovala zahtevam avtonomistov. Če je večina za nas že gotova, to sicer še ne vemo, vsakako pa si bosta stranki v gosposki zbornici skoraj enako močni nasproti stali.

Ustavoverci so se vendar združili v en klub, pod imenom „**združena levica**“. Mnogo je pa še poslancev ustaroverne stranke, ki do zdaj še niso pristopili k novemu klubu. Schwegel še ni pristopil, tudi grof Coronini še ne. Mnogi so radovedni, če si bo upal pristopiti baron Pretis, ko je vendar novi klub vzel prvo točko v svoj program vojsko zoper sedajno vlado, in taka vojska bi bila vendar čudna za cesarskega namestnika!

Kaj se godi v **južni Dalmaciji**, o tem nič gotovega ne zvemo. Nekteri (pravijo), da se Bokeljci zopet puntajo. Istina je, da se čez Trst vojaki pošiljajo v Dalmacijo. Uradne poročila pa o vsem tem molčé. Mi bi jako obžalovali, ko bi prišlo do nove ustaje; smilijo se nam zaslepljeni Bokeljci, če mislijo, da bodo z glavo skoz zid preinili. O našej vladi pa smo tudi že pred mesci pisali, da bi ona lahko pogrešala tistih par sto vojakov iz katorskega okraja.

Vnanje države.

Novi **nemški** državni zbor si je izvolil Levecova iz stranke konservativcev za predsednika, Frankensteina iz katoliškega središča za podpredsednika. Drugi podpredsednik je tudi iz konservativcev, ker voljeni liberalci ni hotel prevzeti. Združene konservativne stranke so pokazale, da premagajo združene liberalce. Frankenstein je dobil 197 glasov, liberalci le 134. Iz tega je razvidno, da dobi Nemčija konservativno vlado. Bismark hoče odtegniti

zatajevati, da mu up ne spodleti. Le opazoval je nje vedenje. A kaj je videl? Sedaj ugodna znamenja, sedaj neugodna.

Kot dobro znamenje mu je pomenila ne-navadna ljubeznjivost do mladega Marcela.

Flavijan pa Lea sta morala zaradi nujnih opravil hitro v Rim odpotovati, skrb za sina sta pa izročila Emiliji. Težko kdaj je bilo kako dete z večjo skrbljivostjo njegovano. Stara mati veselja ni vedela kaj. Flavija pa je bila vzradostjena, ker ga je imenovala: „cara deum soboles“, dragi zarod božji. V naročje si ga jemavšemu skoro bi bila rekla:

Incipe parve puer risu cognoscere matrem, jemi mali otrok smehljaje spoznavati mater.

Od te okolnosti je mnogo upal Pretekstat; toda motil se je. Uzrok njenega veselja je bil drug, kakor se je pa njemu dozdeval, namreč ta, da ta zibel njeno dušo osvoboduje.

Bili so pa še drugi uzroki prav tehtni in veljavni, ki so ji vzbujali važne pomiseike; sredi veselja pridružiti se ji je imela britkost prestanim skušnjam pa nove bolesti.

XXV.

Ingenuidque reperta . . .

Od dne, ko je večerni deh skozi okno Flaviji donašal neprijetne zvoke zasramljivih pesni, bil ji je Marcel edina zabava v njen otožnosti.

Ker je ni nikomur odkrila, tudi od nikogar ni za-njo dobila utehe. Le Rufina, ki je nekoliko zvedela o togi, skušala jo je tolažiti.

Zato je Flavija spominjala na vse posebnosti dokodka, detetu je pripovedovaje.

Flavija je bila kakor poparjena. Mesto da jo zadržuje, pustila ji je dalje govoriti. Ali besede so ji nožem enake prebadale srce. Spoznala je grozno nespremišljenost Rufine, toda ni ji bilo mogoče, da bi bila zavrnila pokaze resnične ljubezni, ki so ji bili tako grenki in mučni.

Tako je pila Flavija strup, ki ga ji je podajala prijateljska roka. Vsak dan novi kanci, ki so ji notranjost pustošili, so postajali tako silni, da se je komaj vzdržavala.

Zibel, pri kateri jo pozabljala britkost in oživljala se o žarkih upanja, postala ji je, tega

ne bi bila nikoli verjeja, vir novih grenkosti. Ker je vsled tega že nekaj časa bolehal, je hodila prav malo na sprehod. Nevidni sovražniki njeni so to izostajanje z zibeljo v dotiko spravljali, da so delali sramotivne naklepe, ki so kmali očitne obdolžbe postajali. Kaj pa lahkomišljeno, dolgo poprej obdelovano občinstvo vse za resnico ne vzame? To ročno razširjano sramotenje je celo sicer vrle in resne ljudi preslepilo in prijeli so torej Pretekstata, ki so ga poznali kot nje prijatelja in snubivca.

Pretekstat se je z zaničevanjem obračal od takih obdolženj, ki so na čelu nosila zaamenje neresničnosti.

Vender mu je bilo prav britko, ker teh spletkarij ni mogel razdjeti, njih skrivnih niti in početnikov ni mogel prijeti in tako primoran bil trpeti, kar ga je bolj mučilo, kakor če bi bil sam on obdolžen. Grozno ga je bolelo to, da je Flavija pod težo takih zasramovanj venela in zmerom bolj medlela.

Več ko enkrat je tražil na priložnost, da bi se z njo o tem razgovarjal, toda vselej je pogovor o takem predmetu Flavija kratko in dostojno odklonila. Saj ji tudi ni pristojalo,

se na polje zunajne politike, notranjo pa prepuštili vice kanclerju, ki se ima na novo imenovati.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 20. novembra. (Novi udje gospodske zbornice. — Ločitev Hohenwartovega kluba. — Združenje liberalcev. — Iz državnega zbora.) Dve važni novici na političnem polju vam imam danes poročati; ena zadeva gospodsko zbornico ena pa zbornico poslancev. Današnja „Wiener Zeitung“ namreč objavlja imena 14 novih udov gospodske zbornice, katerih trije so dobili dedno pravico, 11 pa jih je postalo domsmrtnih udov gospodske zbornice. Prvi trije so: grof Montecuccoli-Laderchi, grof Podstatzky-Liechtenstein in grof Trauttmannsdorff-Weinsberg. Drugih 11. pa je grof Rihard Belkredi, grof Otokar Czernin, baron Dalberg, baron Fluck-Leidenkron, deželni grof Fürstenberg, opat Raigerskega benediktinskoga samostana Günter Kalivoda, grof Franc Lamberg, profesor Anton Malecki, vitez Toggenburg in grof Wadzicki. Kakor se je računilo, treba je bilo samo 8 novih udov, da združeni konservativni stranki, namreč stranka kneza Schwarzenberga in srednja stranka kneza Metternicha dobite večino nasproti liberalni stranki Schmerlingovi. To se je zdaj zgodilo, veljava Schmerlingova bo vsled tega jako padla in zbornica poslancev se ne bode več bala, da bi bili v gospodski zbornici zavrženi njeni sklepi. Zastopniki konservativne gospodske zbornice imeli so te dni razgovor z eksekutivnim odsmeko večine državnega zbora ter so se pri tej priliki popolnoma dogovorili o svojem ravnanju.

Druga novica pa zadeva zbornico poslancev, zlasti klub Hohenwartov. Konservativni nemški poslanci so namreč živo želeli, da bi bil sprejet Lienbacherjev predlog. V zbornici poslancev je dvakrat obveljal, gospodska zbornica pa ga je enkrat že zavrgla, in kaj bode storila zdaj, se še ne ve. Ali konservativni poslanci so hoteli visdo prisiliti, da bi jim pripomogla do zmage ter so imeli svoje po-

da bi se od pšic na-njo letečih zadeto kazala in Pretekstatovo postrežnost sprejemala.

Uvidel je razloge njenega odteganja in jih spoštoval, vendar si je dal nalogo, da stvar preiskuje in zasleduje. Zvečer je pogosto izhajal in hodil zamišljen okoli Betlehema. Sanjajoč je stopal naprej, ne glede kamo ga vodi pot, po stezah lesovja, ki je pokrivalo tisti grič, na katerem je Eusebij samotniški bival. Obhajaje krivine in ovinke po griču, z oljkami, aloami, cedrami in palmami obsajenem, opazil je bil večkrat nekako plazenje in šumenje zapoznelega sprehajalca. Zdelo se mu je, da vidi nekako senco. Ali misli njegove so bile druge; pečal se je s svojo notranjostjo. Premišljeval je svojo preteklost in svojo prihodnost; una je bila polna burnih dogodkov, ta pa tesnih negotovosti.

Njegova osoda je bila res čudna, vselej je dospela do nepričakovanega zveršetka. Kako se bode li izmotala, kako razvila? Ktere okolnosti so mu na poti? Zakaj bi se ne dobil pojasnila? Naj mu izpade neugodno, bolje vendar boče, kakor čakati in neodločenemu biti; prej ali slej ga mora imeti.

(Dalje prih.)

sebine shode in posvetovanja in so žugali, da ne bodo vlade več podpirali, če ne pridobi v gospodski zbornici Lienbacherjevemu predlogu večine. Reč je bila prišla v klub desnega desnega središča v petek razgovor, kjer je g. predsednik grof Hohenwart, kakor tudi nekaj drugih poslancev nemškim konservativnim poslancem priporočal, naj ne spravijo kluba v zadrego in naj se ne maščujejo nad svojimi zvestimi tovariši, ako z vlado in zlasti z naučnim ministerstvom niso zadovoljni. Nemški konservativni poslanci so pri tej priliki odločno trdili, da se od kluba nečejo ločiti, pa so vendar včeraj iz njega izstopili ter osnovali lasten središčen klub, čigar načelnik je knez Alfred Liechtenstein, namestnik njegov pa poslanec Lienbacher. V „Vaterland“ sicer doljavljajo ti gospodje, da ostanejo v tesni zvezi z drugo desno in zvesti svojim dosedanjim načelom, vendar pa je žalostno, da so se ravno sedaj ločili od svojih skušenih prijateljev, ter število klubov na desnici pomnožili, ko se je levica zedinila v en sam klub. Kakor današnji listi namreč poročajo, se je to zedinjenje včeraj dovršilo, in neki šaljivi list ima danes že podobno, kako se vsi skupaj zavežejo s prisego, da vržejo sedanje ministerstvo. Radovedni smo, ali bo tudi tržaški ces. namestnik Depretis stopil v ta novi liberalni klub, čigar glavni namen je nasprotovanje proti sedanjemu ministerstvu. Pri cesarskem namestniku bi bilo to jako čudno, a zdi se nam, da bode Depretis vendar le vstopil. Ko je lani hotel pri neki priliki priti v državni zbor, da bi bil glasoval zoper vlado, ter je v ta namen prosil odpusta, mu ga ministerski predsednik ni bil dovolil. A. g. Depretis se boje za to ni zmenil, ampak se je peljal brez odpusta na Dunaj v zbornico ter je glasoval zoper vlado. Takemu možu smemo pač verjeti, da bo vstopil tudi v klub, ki je obrnjen proti vladi.

V zadnji seji državnega zbora 18. t. m. ni bilo posebnih obravnav. Med došlimi prošnjami bila je tudi od g. Kluna izročena prošnja katoliške družbe kranjske za posvečevanje nedelj. G. predsednik je potem omenjal cesaričnega godu, ter prosil dovoljejenja ji telegrafično v Göllö častitati v imenu zbornice. Potem so se vršile dopolnilne volitve. Smešno je bilo, da so med volitvijo za Hohenwartov predlog levičarji zopet pobegnili iz zbornice, ker se volitve niso hoteli vdeležiti, ampak so ostali v zbornici in oddali volilne listke. Poslancev je bilo v zbornici okoli 270; ker jih še mnogo ni tukaj, se je prigodilo, da pri volitvi za državno sodnijo dr. Hasslwanger ni dobil nadpolovično večino glasov, in se bo morala volitev v prihodnji seji, ki bo v sredo 23. t. m., še enkrat ponoviti.

Iz Črnomlja, 13. nov. Minuli teden 8. t. m. ob 10. uri dopoldne oznanilo nam je prijazno zvonjenje, da pride v domačo našo faro nenavaden in imeniten gost milostljivi škof Vrtin iz Amerike spremljan od preč. g. dekana Aleša iz Semiča. Milostljivi škof Vrtin so rojeni v Dobljčah. Oče in mati so že prej odšli v Ameriko, sedanji škof pa so v Rudolfovem dovršili 5 latinskih šol in potem so se podali v Ameriko; kjer so postali duhoven in škof.

V Črnomlju so bili mil. škof od duhovščine lepo sprejeti in na prošnjo ljudstva, podali so se visoki rojak v škofovskem ornatu v cerkev, kjer so podelili zbranemu ljudstvu sv. blagoslov. Ker je bil ta dan somenj v Črnomlju bilo je mnogo ljudstva, toraj si lahko misliti, da je bilo v cerkvi vse natlačeno, videti rojaka Slovenca, ki ga je Bog v svojo

čas tako povzdignil. Drugi da, 9. t. m., podali so milostljivi škof v svojo rojstno vas v Dobljče.

Lep dan je bil. Jutranje solnce vpiralo je zlate svoje žarke v Dobljčko goro in če tudi je že jesen, vse se mi je videlo nekako pomlajeno, praznično. Od dalječ smo čuli pokanje možnarjev, kot prvi pozdrav domače rojstne vasi in milo potrkavanje zvonov je marsikomu solzico radosti provzročilo.

Ali tudi rojstna vas je počastila svojega rojaka! Mnogo zastav cerkvenih in narodnih je zalšalo tiho vas, trije slavoloki postavljeni visokemu gostu s krasnimi napisi slavili so njegov prihod. Ko so došli mil. g. škof v Dobljče, pozdravil jih je domači gospod kaplan pred vasjo z mnogobrojnim ljudstvom, ki so prišli svojega rojaka pričakovat v procesiji s zelenimi vejicami; pred vrsto pa je šlo nekaj deklic v belokranjske domači noši in z venci na glavi in ena izmed njih podala je mil. g. škofu krasen škopek.

Mil. gosp. škof so se precej po vhodu podali v hram božji, kjer so služili peto sv. mašo Navzoči so bili tudi g. župnik P. Mohar iz Dragatuša in Schweiger, župnik iz Radovice, g. Grzin z Poljan ter domača g. kaplana, ki vsi so pri sv. maši stregli. Po sv. maši so se imeli mil. g. škof kratek nagovor. Če tudi so bili že 18 let proč od slovenskega naroda vendar jim je govor še kaj lepo tekel. Govorili so blizo tako-le:

Preljubi moji rojaki, Slovenci! Danes je prvokrat, da govorim v milem domačem jeziku. Najprej zahvaljujem se Vam za slovesen sprejem. Jaz bi ga ne bil tolikanj vesel, ko bi ne vedel, da velja Onemu, ki me je povzdignil na škofovski sedež. Potem so z jako ginljivimi besedami spodbujevali navzoče k sv. čednostni, starše k dobri kršanski vzreji otrok, vse pa k trdni in stanovitni veri. Končali so: Današnji dan ostal mi bo vedno v spominu, spominjal se vas bodem, kakor tudi Vaših ranjic v svojih molitvah; pa tudi jaz se vam v molitev priporočam. Omenili so tudi sv. leto in končali so z besedami sv. aposteljna, ki pravi: „Molimo eden za drugega, da se zveličamo.“ Potem pa so podelili sv. blagoslov.

Po sv. maši, podali so se mil. g. škof s svojimi duhovnimi tovariši na pokopališče, kjer so opravili zadušne molitve za mrtve ranjce.

Po končanem cerkvenem opravilu podali so se mil. g. škof k svojemu sorodniku Vrtinu, potem pa k g. Staniču nekdanjemu součencu, kjer je bil obed. Po obedu sprejemali so svoje znance in zlahtnike in ob 5. uri popoldne zapustili so zopet svoj rojstni kraj in se odpeljali v Črnomelj.

Drugo jutro pa so darovali v Črnomlju sv. mašo. Pred glavnimi vratmi farne cerkve pozdravil jih je mestni župnik g. Viljem Vesel, oblečen kot nemškega reda duhoven v belem plašči ter jim podal pacificale in asperges. Po sveti maši so se prijazno postavili in odpeljali v Metliko, kjer so bili tudi slovesno sprejeti; od tam pa gre pot skozi Karlovec, Zagreb, Ljubljano, Beč, Belgijo — London v Ameriko. Mil. g. škof so jako ponižni in prijazni tako, da smo se jim vsi čudili.

Na daljnem potu pa naj jih Bog Oče varuje, da srečno pridejo v svojo novo domovino in ako Božja volja čez 10 ali več let zopet v domače kraje. F. Š.

Izza svete Gore, 14. novembra. — „Katoliško-politiška čitalnica v Čepovanu“ je dne 6. t. m. sklenila dve jako važni in silno potrebni peticiji do državnega zbora.

V prvi razlaga žalostno stanje kmečkega

stanu, omeni dotičnih razlogov in prosi postavne pomoči. Izrečno prosi:

1. Da naj se postavno pripozna in zagotovi obstoj kmetij, oziroma kmetijskega domovja;

2. da naj se postavno zabrani razkosovanje kmetij in prostovoljno in eksekutivno;

3. da naj se postave o dedščinah in nasledstvu na kmetijah tako predrugači, da bo dedič naslednik mogel prevzeti kmetijo brez neprimerno velikih izplačil na sodediče.

Razprave o tej prošnji so se udeleževali le kmečki možje, in zbor je peticijo enoglesno potrdil.

V drugi peticiji prosi društvo, da naj državni zbor naredi postavo, ki bo zapovedovala nedelje in praznike posvečevati in strogo prepovedovala hlapčevsko delo.

Tudi ta prošnja je bila enoglasno sklenjena. Priporočal in podpiral je to prošnjo njo društveni predsednik č. g. Bl. Grča s sledečimi razlogi:

1. Zarad cerkvene zapovedi;

2. zarad potrebe in natorne pravice delavcev do počitka;

3. zarad duševne kreposti in telesnega zdravja;

4. zarad blagra in častitljivosti družinskega življenja.

Dalje je spodbijal ugovor „da človek, ki v tednu sedem dni jé, naj tudi sedem dni dela.“ Rekel je, da nedeljsko delo ni v prid onim, ki delajo, ampak le onim, ki delo dajo. Tudi je opomnil, da ne svobodoljubnost in skrb ali ljubezen do delavcev, ampak le egoizem velikih podvzetnikov in zagrizenost proti katoliški cerkvi je delalcem v škodo, odpravila posvečevanje nedelj in praznikov.

Konečno je še omenil, da bi nikakor ne zadostovala postava, ki bi prepovedovala k delu siliti, kerta bi delalce silila k „prostovoljnemu delu“ ob nedeljah in praznikih; tim več, da moramo tirjati postavo, ki bo strogo prepovedovala hlapčevsko delo ob nedeljah in praznikih.

Sliši se, da c. kr. vlada že zdaj preiskuje in pretresa potrebo v tih dveh peticijah naprošenih postav; pa potrebno je, da tudi ljudstvo samo spoznava potrebo tih postav in za nje prosi.

Žalostno bi bilo, ako bi naši nasprotniki mogli reči „v tej in tej deželi in izmed Slovencev se ni nihče oglašil za te postave, oni ne marajo za nje.“ Prav je toraj in hvalevredno da se je čepovansko društvo oglasilo za prid in blagor kmečkega stanu in za delalce.

Telegram „Slovenu.“

Z Dunaja 21. novembra.

Kalnoki kot vnanji minister je danes cesarju prisegel.

Domače novice.

V Ljubljani, 22. novembra.

(Beseda v čitalnici) se je zadnjo nedeljo dobro obnesla. Dopadalo je petje gospe Svetkove. Pevski zbor je pel z navadno preciznostjo. Tudi vojaška godba se je hvalila. Skladatelj Nedved je bil o priliki svoje 25letnice živo pozdravljen. Pri „Besedi“ je bil navzoč tudi č. g. deželni predsednik.

(Imenovanje) Baron Paul Gusič, okrajni komisar, ki je bil dozdej v službi pri ministertvu notranjih zadev, postal je koncipist in dvorni tajnik v kabinetni kanceliji cesarjevi.

(G. vit. Schneida), čigar zdravje se vidno

boljša, obira „Laibacher Wochenblatt“, češ, da so mu ljubljanski volilci tuji, in da si naj nikar ne domišljuje, da bi bili na njegovi strani. Nam je pač vse eno, kaj ta nemčurski klopotec piše, a zoper to moramo oporekati, da bi bil g. Schneid volilcem tuj in bi ne zastopal Ljubljane. „Wochenblatt“ sam pripoznava, da se za Schneida brigajo Slovenci; ker je pa po zadnjem ljudskem številjenji v Ljubljani čez 18000 Slovencev in le 5000 tako zvanih Nemcev, je pač že po lastnem priznanju imenovanega lističa večina na strani g. viteza Schneida. Da g. Schneid svojim volilcem ni tuj, priča pa volilni shod, priča slavni banket, ki so mu ga bili lansko leto napravili ljubljanski volilci v gostilni Tavčarjevi (Hotel Europa), in pri katerem se je jasno pokazalo zaupanje, ki ga večina volilcev in prebivalcev mesta ljubljanskega ima do svojega g. poslanca. Da „Wochenblatt“ zanj ne mara vemo, a bi ne bila tudi nobena čast za g. Schneida, ko bi pri tem listu priznanja in pohvale iskal.

(Slovenske tiskovine.) Sodnije po Slovenskem dobile bodo zdaj slovenske tiskovine. Ker pa imajo nemških šn zadosti, pisali bodo uradniki večidel na te, in če se stranke ne bodo pritožile, poročali bodo na višje mesto, da so slovenske tiskovine nepotrebne in da stranke hočejo nemške odloke in dopise imeti. Na ta način bodo skušali naše poštene terjatve osmešiti in ad absurdum speljati. Zato prosimo vse naše prijatelje in rodoljube po deželi, naj povsod in vselej odločno zahtevajo slovensko uradovanje in dopise na slovenskih tiskovinah. Kjer bi se sodniki upirali, naj blagovelijo to nemudoma naznaniti po časnikih, da se bo stvar na merodajnem mestu zvedela. Naj se nobeden ne izgovarja, „da seneče prepirati“, ali „da se neče zameriti“, s tako popustljivostjo se dela naši narodnosti velika škoda. Kajti slovensko uradovanje se bo uvedlo le potem, ako ga sami praktično zahtevamo. Če tega ne storimo, speljali ga bomo res ad absurdum, ker se bo kot nepotrebno izkazalo.

(Konscheg Saul) je na Dunaji že odslužil pri „Presse“ in se zopet povrnil v Ljubljano ter bo prevzel vnovič vredovanje „Laib. Wochenblatt“. Ta list sicer pravi, da bode Konscheg po dogovoru z vredništvom dunajskega lista na spomlad vstopil pri tem listu, a nam se dozdeva, da je njegovo službovanje na Dunaji dovršeno. Dunaj je velik in postopačev je tam tako obilao, da „Presse“ gotovo ne bode prišla v zadrego, ako bode potrebovala raznašalcev za svoj list. Za kaj drugoga pa bi, kakor smo že unidan rekli, g. Konschega pač ne mogla rabiti.

Razne reči.

— Vabilo k besedi, katero priredi tukajšnja čitalnica dné 4. decembra t. l. v spomin rojstvenega dneva slavnega pesnika Dra. Franca Preširna. Vspored. 1. „Erzherzog Johann-Marsch“ od Frica Wagner-ja. 2. Slavjanska ouvertura od Titl-a. 3. Mašek: „Strunam“, besede Preširnovne, zbor. 4. Slavnostni govor. 5. Potpourri „Martha“ od Flotow-a. 6. K. Mašek: „Pri zibelih“, zbor. 7. „Deklamacija“. 8. J. Vošak „Slovan“, zbor. 9. „Potpourri slavjanskih pesen od A. Stöckl-a. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Ob enem se p. n. udom naznanja, da bode vsako nedeljo in praznik „jour fix“. Začetek vsakokrat ob 1/2 8 uri zvečer. Na obilno vdeležitev vabi

odbor.

V Ptuj, dne 15. novembra 1881.

— Iz Blok se nam piše: V četrtek 17. nov. ob 1/2 12. zjutraj se je vnel hlev v Novi vasi na Blokah v sredi vasi in o pol uri je bilo 5 poprej trdnih posestnikov ob svoje imetje. Zavarovani so le za majhne zneske, škode je pa čez 12.000. Kdor zdaj pogori 2krat pogori to tedaj velike reve in usmiljenja. vredni. Ko bi ljudje ne bili hitro pomagali in bi bila pihala nasprotna sapa, ktera je tukaj zmirom velika, bi bila šla vsa vas 32 štev. Zgoreli bi bile 4 velike štacune in lesni magazini in bi bila vas fara, cerkev in farovž v nevarodsti. Bog nas vari pred šibo ognja.

— Zabavnik „Deutscher Hausschatz“ prišel je na svitlo 2. snopič l. 1882, ki obsega: Margaretha von Fiandern. Historischer Roman von Adoif Schirmer (Fortsetzung). — Bilder aus Oesterreich. I. Meran und seine Umgebung in Tirol. Von Dr. G. Haas (Schluss). — Eine heillose Confusion. Humoreske von Adoif Schirmer (Fortsetzung). — Reise-Abendteuer in Kurdistan. Von Karl May (Fortsetzung). — Berliner Chronik. Von Dr. X. — Die Cooperativbewegung in England. Von Dr. Adoif Heine. — Zwei christliche Künstler aus den Alpen. I. Gebhard Flatz. II. Georg Mader. — Wiener Chronik. Von Franz Taschner. — Der Bergsturz von Elm in der Schweiz. — Hendrick Conscience. — Allerlei. — Podobe pa so: „Hat ihn schon!“ Gemalt von Hugo Engel. — Schlösser und Burgen aus der Umgebung von Meran. Von R. Püttner. — Der erste Rehbock. Gemalt von Adoif Aberle. — Gebhard Flatz. — Der Bergsturz von Elm im Schweizer-Kanton Glarus am 11. September 1881. Gezeichnet von J. Weber. — Glückwunsch am Namenstage der Braut. Gemalt von Meyer von Bremen. — Georg Mader. — Hendrick Conscience.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 10 kr.; — rež 6 gl. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 87 kr.; — oves 2 gld. 93 kr.; — ajda 4 gl. 87 kr.; — proso 4 gl. 80 kr.; — koroza 5 gld. 80 kr., — krompir 100 kilogramov 2 gld. 86 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr. — masla kilogram — gld. 93 kr.; — mast 84 kr.; — špeh frišen 70 kr.; špeh prekajen 74 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 54 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr. slama 1 gld. 96 kr.

Priporočilo.

Čast. braice tega lista opozorujemo na sledečo knjigo, ki je doživela že šesti natis ter je v znanstvenem in dejanskem oziru vsega priporočila vredna:

Katechismus der Baustyle

oder Lehre der archyctectonischen Stylarten von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart von Dr. Ed. Freyherrn v. Sacken. Mit 103 Abbildungen, nebst einer alphabetisch geordneten Erklärung der gewöhnlichen Kunstausdrücke. Preis mit schönem Einbände fl. 1-20, per Post 5 kr. mehr.

Knjiga obdeluje prav razumljivo razne stavbene sklade ali načine po njih posebnostih in zgodovini.

Knjiga bode toraj dobro služila vsem dotičnim stanovom, n. pr. zidarjem, mizarjem, kamnosekom itd. Posebno se priporoča čast. duh. predstojnikom, ki morajo navadno več ali manj prenavljati ali na novo zidati cerkve, duh. stanovanja itd. (3)

Ker je knjižica že nekaj časa priporočena gg. bogoslovcem v Ljubljanskem semenišču, je njena rabljivost nedvomljiva.

V zalogo jo ima ter na vse kraje razpošilja katoliška tiskovarna v Ljubljani.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.